

Visoka škola strukovnih
studija za obrazovanje
vaspitača u Kikindi

dr Danijela Radlović Čubrilo
dr Angela Mesaroš Živkov
dr Srbislava Pavlov
dr Nataša Milošević Adamović

Edukativna bašta

„Na krilima mašte do edukativne baštice“

Dnevnik aktivnosti u projektu

**Visoka škola strukovnih studija
za obrazovanje vaspitača u Kikindi**

dr Danijela Radlović Čubrilo

dr Angela Mesaroš Živkov

dr Srbislava Pavlov

dr Nataša Milošević Adamović

Edukativna bašta „Na krilima mašte do edukativne bašte“

Dnevnik aktivnosti u projektu

Kikinda

2022.

SADRŽAJ

PREDGOVOR	3
1. OPŠTI PLAN PROJEKTA	5
2. FINANSIJSKI PLAN PROJEKTA.....	11
3. AKTIVNOSTI NA PRIPREMI ZA REALIZACIJU PROJEKTA	13
4. AKTIVNOSTI NA REALIZACIJI PROJEKTA.....	15
5. OCENA KOMISIJE.....	78
6. UTISCI STUDENATA.....	80
LITERATURA.....	82

PREDGOVOR

Monografija – Edukativna bašta „Na krilima mašte do edukativne bašte“ rezultat je projekta pod istoimenim nazivom, koji je odobren i finansiran od strane Fondacije za zaštitu životne sredine „Jasen“. Nositelj projekta je Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača u Kikindi. Projekat je realizovan u dvorištu Škole, na dve parcele zemljišta (mala i velika bašta), u periodu od 01. 09. 2021. do 01. 09. 2022. godine.

Članovi Komisije zadužene za realizaciju projekta su nastavnici Visoke škole strukovnih studija za obrazovanje vaspitača u Kikindi: dr Danijela Radlović Čubrilo, prof. (predsednik Komisije), dr Angela Mesaroš Živkov, prof., dr Srbislava Pavlov, prof. i dr Nataša Milošević Adamović, predavač. Aktivnosti na formirajući i održavanju baštice obavljali su studenti Škole, uz uključivanje nastavnog i nenastavnog osoblja po potrebi, a poseban doprinos dao je studentski Eko-tim formiran u ovu svrhu.

Glavni cilj projekta je povezivanje i primena teorijskih sadržaja iz različitih oblasti vaspitno-obrazovnog rada u praksi, odnosno korišćenje školske baštice kao očiglednog vaspitno-obrazovnog sredstva u radu sa studentima i decom predškolskog uzrasta, u svojevrsnoj učionici na otvorenom. Ovaj cilj u skladu je sa misijom Visoke škole strukovnih studija za obrazovanje vaspitača u Kikindi da obezbeđuje raznovrsno, kreativno i stimulativno obrazovno okruženje za studente – buduće vaspitače dece predškolskog uzrasta. Ostali ciljevi projekta su ulepšavanje i opremanjivanje prostora školskog dvorišta i produbljivanje saradnje sa drugim ustanovama i institucijama, pre svega Predškolskom ustanovom „Dragoljub Uđicki“ u Kikindi i Centrom za pružanje usluga socijalne zaštite grada Kikinda „Naša kuća“.

Misija projekta je obezbeđivanje najboljih uslova, kako za studente, tako i za decu predškolskog uzrasta, za sticanje saznanja o prirodnom okruženju i njegovom značaju, u cilju razvijanja ekološke svesti kroz integrисани pristup u vaspitno-obrazovnom radu, aktivno učenje i participaciju u praktičnim životnim i radnim aktivnostima.

U prvom poglavlju, pod nazivom „Opšti plan projekta“, prikazani su ciljevi projekta, misija projekta, obrazloženje projekta i plan realizacije projekta. U prilogu su dati primeri radionica i šematski prikaz rasporeda biljaka u maloj i velikoj bašti. Aktivnosti u projektu školske baštice realizovane su po godišnjim dobima, počev od jeseni 2021. godine, zaključno sa letom 2022. godine. Projektom su planirane i radionice koje su se izvodile u prostoru školske baštice sa studentima, decom predškolskog uzrasta i osobama sa smetnjama u razvoju i invaliditetom.

Drugo poglavlje, pod nazivom „Finansijski plan projekta“, sadrži spisak opreme i materijala za realizaciju projekta, sa navedenim iznosima finansijskih sredstava potrebnih za njihovu nabavku.

U trećem poglavlju, pod nazivom „Aktivnosti na pripremi za realizaciju projekta“, tekstualno i slike prikazane su aktivnosti urađene u periodu od 16. juna do 31. avgusta 2021. godine, a koje se tiču pripreme zemljišta za sadnju biljaka i sprovodenja priključka vode, kako bi se omogućio proces zalivanja baštice.

Četvrto poglavlje, pod nazivom „Aktivnosti na realizaciji projekta“, sadrži kronološkim sledom prikazane aktivnosti i radionice koje su sprovedene u periodu od 1. septembra 2021. godine do 31. avgusta 2022. godine, propraćene kraćim opisom i velikim brojem verodostojnih fotografija.

U petom poglavlju, „Ocena Komisije“, sumirani su rezultati projekta u vidu izveštaja Komisije zadužene za realizaciju projekta.

Šesto poglavlje prikazuje pozitivne utiske studenata osnovnih i master strukovnih studija Visoke škole strukovnih studija za obrazovanje vaspitača u Kikindi, koji su učestvovali u realizaciji projekta kao članovi školskog Eko-tima.

Pored oplemenjivanja prostora Škole, projekat Edukativna bašta „Na krilima mašte do edukativne bašte“, koji povezuje veliki broj naučnih disciplina, umnogome je doprineo razvoju i obogaćivanju procesa nastave, kako za nastavnike Visoke škole strukovnih studija za obrazovanje vaspitača u Kikindi, tako i za studente, omogućavajući im da stečena teorijska znanja primene u praksi, kroz rad sa decom i osobama sa smetnjama u razvoju i invaliditetom u prirodnom okruženju školske bašte.

Dr Danijela Radlović Čubrilo, prof.
Predsednik Komisije

1. OPŠTI PLAN PROJEKTA

Ciljevi projekta

Glavni cilj projekta

- Cilj projekta je povezivanje i primena teorijskih sadržaja iz različitih oblasti vaspitno-obrazovnog rada u praksi, odnosno korišćenje školske baštne kao očiglednog vaspitno-obrazovnog sredstva u radu sa studentima i decom predškolskog uzrasta, u svojevrsnoj učionici na otvorenom. Ovaj cilj u skladu je sa misijom VŠSSOV u Kikindi da obezbeđuje raznovrsno, kreativno i stimulativno obrazovno okruženje za studente – buduće vaspitače dece predškolskog uzrasta (<https://vaspitacka.edu.rs/misija-i-ciljevi>). Kako bi operacionalizovala svoju misiju, Škola teži konstantnom usavršavanju i aktualizovanju postojećih studijskih programa. U tom smislu, planira se implementacija projekta školske baštne u nastavne planove predmeta, pre svega iz oblasti upoznavanja okoline, ali i svih ostalih oblasti vaspitno-obrazovnog rada sa decom predškolskog uzrasta (razvoj govora, razvoj početnih matematičkih pojmoveva, likovno vaspitanje, muzičko vaspitanje, fizičko i zdravstveno vaspitanje), inkluzivno vaspitanje i obrazovanje.

Ostali ciljevi

- Ulepšavanje i oplemenjivanje prostora školskog dvorišta;
- Saradnja sa drugim ustanovama – u okviru projekta školske baštne planirano je da studenti VŠSSOV u Kikindi realizuju tematske radionice sa decom iz vrtića PU „Dragoljub Udicki“ u Kikindi, kao i korisnicima Centra za pružanje usluga socijalne zaštite grada Kikinda.

Misija projekta

- Obezbeđivanje najboljih uslova, kako za studente, tako i za decu predškolskog uzrasta, za sticanje saznanja o prirodnom okruženju i njegovom značaju, u cilju razvijanja ekološke svesti kroz integrисани pristup u vaspitno-obrazovnom radu, aktivno učenje i participaciju u praktičnim životnim i radnim aktivnostima.

Obrazloženje projekta

Poznato je da je dečji razvoj rezultat interakcije njegove nasledne osnove (genetike) i faktora okoline. Za razliku od genetike kao nepromenljive veličine, okolina predstavlja varijabilnu kategoriju koju odrasle osobe mogu da kontrolišu i različito kanališu u cilju optimalnog razvoja deteta. Predškolska deca najbolje uče i upoznaju okolinu u interakciji sa njom. Na taj način dete stiče nova iskustva, koja imaju odlučujuću ulogu u formiranju njegovih životnih stavova, vrednosti, obrazaca ponašanja i realizacije sopstvenog identiteta (Mihajlović i Mihajlović, 2013).

Projekat školske baštne omogućio bi da deca kroz *aktivnosti i radionice sa studentima* stiču saznanja u neposrednom kontaktu sa okolinom, kroz iskustva iz prve ruke (*hands on experience*). Interakcijom sa zemljištem, biljnim i životinjskim svetom, u prirodnom okruženju, deca stimulišu razvoj čula dodira, mirisa, vida i stiču različite taktilne, mirisne i vizuelne percepcije. Direktan kontakt omogućava deci integralno učenje aktiviranjem misaonih radnji, emocija i dodira (tzv. učenje glavom, srcem i rukom) (Mihajlović i Mihajlović, 2011).

Kroz projekat školske bašte obrađivale bi se raznovrsne teme koje se odnose prvenstveno na oblast Priroda i prirodne pojave (živa priroda, neživa priroda, prirodne pojave i procesi, uočavanje i razlikovanje žive od nežive prirode, ekološko vaspitanje i obrazovanje) (Radlović Čubrilo, 2019). Pored usvajanja elementarnih saznanja o međusobnoj povezanosti organizama i uticaju čoveka na životnu sredinu, projekat bi omogućio i sticanje pravilnih ekoloških navika i osnovnih normi ekološkog ponašanja, kao i izgrađivanje stava o značaju brige i poštovanja za prirodu (Radlović Čubrilo i Ćirić Srdanović, 2022).

Kako bi studenti – budući vaspitači uspešno realizovali aktivnosti i radionice sa decom, neophodno je da dobro poznaju *sadržaje tema* koje se obrađuju kroz projekat školske bašte, kao i *načine* na koji će ih približiti deci, kroz *integrisani pristup*, i u skladu sa njihovim uzrasnim potrebama i mogućnostima (*Pravilnik o osnovama programa predškolskog vaspitanja i obrazovanja – „Godine uzleta“*). Stoga će se školska bašta koristiti kao vaspitno-obrazovno sredstvo u nastavi iz metodičke grupe predmeta (Metodika upoznavanja okoline, Metodika razvoja govora, Metodika razvoja početnih matematičkih pojmoveva, Metodika likovnog vaspitanja, Metodika muzičkog vaspitanja, Metodika fizičkog i zdravstvenog vaspitanja), ali i oblasti inkluzivnog vaspitanja i obrazovanja. Naime, kroz ovako osmišljenu baštu, nizom radionica i aktivnosti koje bi realizovali studenti Škole, doprinelo bi se podsticanju kognitivnog, emocionalnog i socijalnog razvoja dece i mlađih sa smetnjama u razvoju i invaliditetom. Ciljevi ovakve saradnje su višestruki. Studenti bi se senzibilisali za rad sa decom i mlađima sa smetnjama u razvoju i invaliditetom kroz ekološke aktivnosti, a deci i mlađima sa smetnjama u razvoju omogućila bi se, kroz aktivnosti, čulno-motorička stimulacija, relaksacija, ali i socijalno uključivanje. Iako zamišljena kao edukativni i interaktivni kutak, bašta bi služila i kao kutak za relaksaciju (Diklić i Bradić, 1980; Došen Dobud, 2005; Pavlov i Vukobrat, 2021; Grujić i sar., 2022).

Sama realizacija projekta podrazumeva volonterski rad studenata na održavanju i ulepšavanju bašte i njihovo angažovanje u okviru praktičnih životnih i radnih aktivnosti. Ovo implicira da bi, pored obrazovnog karaktera, bašta imala i vaspitni karakter, odnosno uticala na razvijanje moralnih i estetskih vrednosti kod studenata (razvijanje saradničkih odnosa, odgovornosti, istrajnosti, tolerancije, kao i osećaja za lepo, uređeno i harmonično).

Plan realizacije projekta

Projekat školske bašte realizovao bi se na dve parcele zemljišta u školskom dvorištu. Površina veće parcele – velike bašte iznosi 36 m^2 ($12\text{ m} \times 3\text{ m}$) i ona je predviđena za sadnju poljoprivrednih kultura (povrće, voće, žitarice) i cveća. Veća parcela bila bi podeljena na pet delova (leja) ograđenih drvenim letvama i razdvojenih stazama (predviđeno je da staze budu od materijala različitih tekstura – pesak, zemlja, drvo, cigla/kamen, koje omogućavaju dodatni taktilni doživljaj). Između školskog terena i veće parcele nalazi se čvrsta rešetkasta ograda površine 30 m^2 ($12\text{ m} \times 2,5\text{ m}$), koja bi se koristila za kačenje saksija sa cvećem. Planirano je da se uz ogradu sadi kukuruz, paradajz, sadnice voća i zeljasto bilje koje traži oslonac. Iznad velike bašte, na visini od $2,8\text{ m}$, nalazi se konstrukcija od metalnih profila koja će se koristiti za kačenje mreže za zasenu. Površina manje parcele – male bašte je 6 m^2 ($3\text{ m} \times 2\text{ m}$) i na njoj je predviđena sadnja zimzelenog drveta i cveća. Neposredno uz veliku baštu nalazi se led reflektor snage 60 W , koji služi za osvetljavanje bašte.

Radove na održavanju i uređenju školske baste obavljali bi studenti, uz uključivanje nastavnog i nenastavnog osoblja Škole, po potrebi. Planirano je da se aktivnosti u vezi sa projektom školske baštice realizuju po godišnjim dobima.

Jesen

Priprema zemljišta za sejanje – prekopavanje, prihrana i dovoženje „nove“ zemlje. Nabavka opreme, semena i sadnica. Postavljane niske ograde u jednom delu velike baštice. Krajem septembra i početkom oktobra, sejanje ozimih žitarica (ječam, pšenica, raž, ovas). Sadnja voća (jabuka, višnja, trešnja, malina i jagoda). Sadnja ozimih vrsta povrća (luk, salata, spanać). Sadnja zimzelenog drveta u manju baštu (oblikovana tuja) i jesenjeg cveća (zimske ruže). Zalivanje po potrebi, čupanje trave. Postavljanje niske ograde u preostalom delu velike baštice i ogradijanje i ukrašavanje male baštice. Postavljanje meteoroloških instrumenata – termometar za merenje temperature vazduha i kišomer, u cilju kontinuiranog praćenja količine padavina i temperature vazduha.

Zima

Zaštita zasađenih biljaka od smrzavanja. Nabavka semena. Krajem januara, sejanje povrća i cveća u kontejnere. Zalivanje i prihrana. Presadivanje biljaka u saksije. Priprema rasada za sadnju u bašti. Priprema baštice za proletnju sadnju. Zalivanje, kopanje i prihrana biljaka posađenih u jesen. Sadnja rasada u baštu. Sadnja povrća direktno u zemlju. Sadnja cveća u velike saksije. Nabavka i sadnja jelke. Prihrana tuje i jelke posebnim đubrivom za četinare.

Proleće

Kopanje, zalivanje i prihrana. Proredjivanje gusto zasađenih biljaka. Prskanje protiv štetocina po potrebi. Prskanje protiv plamenjače. Kačenje saksija sa cvećem na rešetkastu ogradi. Sadnja cveća u malu baštu. Vađenje dela mladog luka. Praćenje rasta i stanja zasađenih biljaka. Kasno proleće – širenje mreže za zaštitu od jakog sunca i grada. Vađenje dela mlađih šargarepa. Postavljanje pritke i vezivanje paradajza. Svakodnevno zalivanje biljaka koje zahtevaju vlagu. Rezanje suvih delova biljaka. Orezivanje tuje.

Leto

Branje i vađenje plodova. „Vršidba“ žitarica. Branje, sušenje i pakovanje lekovitog i začinskog bilja. Sakupljanje semena biljaka. Sađenje cveća. Kopanje, prihrana i svakodnevno zalivanje. Prekopavanje slobodnih delova baštice i briga o njenoj urednosti.

Napomene:

- Pre početka realizacije projekta, u periodu jul–avgust, planirano je vađenje tri panja sibirskog bresta koji se nalaze na većoj parceli; sprovođenje priključka za vodu do baštice i obeležavanje prostora baštice odgovarajućom tablom.
- Studenti uključeni u rad na održavanju školske baštice dobiće od nastavnika – članova Komisije uputstvo o načinu vođenja brige o biljkama koje se uzgajaju u bašti, na osnovu kojeg prave plan aktivnosti po mesecima.
- U toku realizacije projekta planirane su, po potrebi, konsultacije sa ekspertima – diplomiranim inženjerima poljoprivrede.
- Promocija projekta školske baštice vršiće se putem sajta Škole, društvenih mreža (fb stranica Škole) i lokalnih medija.

PRILOZI

Prilog 1. Primeri radionica sa decom

Radionica: ***Meteorološka stanica***

mesec: oktobar

Sa decom prvo razgovarati o vremenskim prilikama u jesen, a potom i o njihovom uticaju na zemljište i biljke (sunčeva svetlost i toplota, padavine, vetar...). Posmatrati i komentarisati izgled baštne u jesen. Potom, deci pokazati meteorološke instrumente postavljene u školskoj bašti (termometar, kišomer) i objasniti njihovu funkciju. Objasniti im da pored ovih postoje i drugi instrumenti (vetrokaz, barometer) i čemu oni služe (vazduh se kreće i ima težinu – vrši pritisak). Nakon toga deca se dele u tri grupe i uz pomoć studenata od jednostavnih materijala (plastične boce i čaše, staklene tegle, kameničići, kartoni, olovke, slamčice, čačkalice, baloni...), prave kišomer, vetrokaz i barometer, koje će postaviti na odgovarajuće mesto u dvorištu vrtića (meteorološka stanica u vrtiću). Deca u vrtiću nastavljaju svakodnevno da prate vremenske prilike i beleže ih u „kalendar prirode“.

Radionica: ***Novogodišnja jelka***

mesec: decembar

Uz prigodne novogodišnje pesme, deca zajedno sa studentima od materijala za reciklažu (novine, karton, male plastične boce, čepovi...) izrađuju novogodišnje ukrase. Ovo je ujedno prilika da se deca upoznaju sa pojmom *reciklaža* (od nečeg starog pravimo nešto novo). Potom, izlaze u dvorište Škole, gde ih „čeka“ jelka koju će posaditi u školsku baštu. Deca posmatraju i učestvuju u sadnji drveta. Vrše komparaciju zimzelenog drveća (jelka, tuja) i listopadnog drveća (jabuka, trešnja, višnja) i komentarišu izgled baštne zimi. Potom, kače ukrase na jelku i fotografisu se ispred jelke za uspomenu.

Radionica: ***Pravimo rasad***

mesec: februar

Deci prvo objasniti šta je rasad i čemu služi. Potom, svako dete dobija manju plastičnu čašu sa nalepnicom na kojoj će, uz pomoć studenata, napisati svoje ime. Zadatak deteta je da plastičnom kašicom sipa supstrat u čašu do obeleženog mesta (2/3 visine čaše), potom ubaci 1–2 semena biljke, prekrije sa još malo supstrata i zalije vodom iz male plastične kantice. Rasad se odnosi u vrtić i postavlja na toplo i osvetljeno mesto (prozorska daska). Deca uz pomoć vaspitača nastavljaju da vode brigu o „svojoj biljci“, prateći razvojne promene na njoj do momenta kada biljka treba da se presadi u školsku baštu, ili baštu vrtića (ukoliko vrtić poseduje baštu ili kutak žive prirode).

Radionica: ***Sadimo biljke***

mesec: april

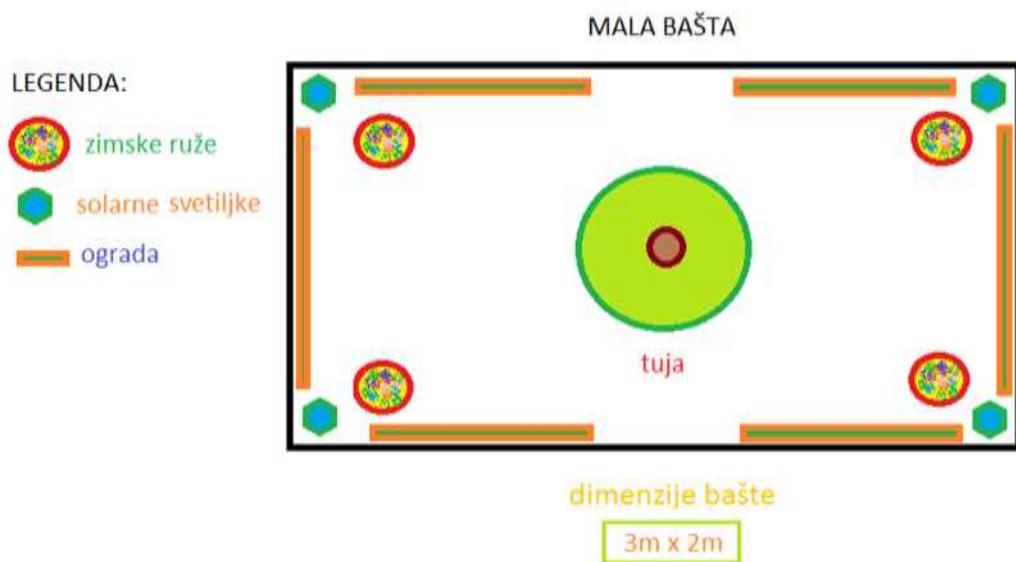
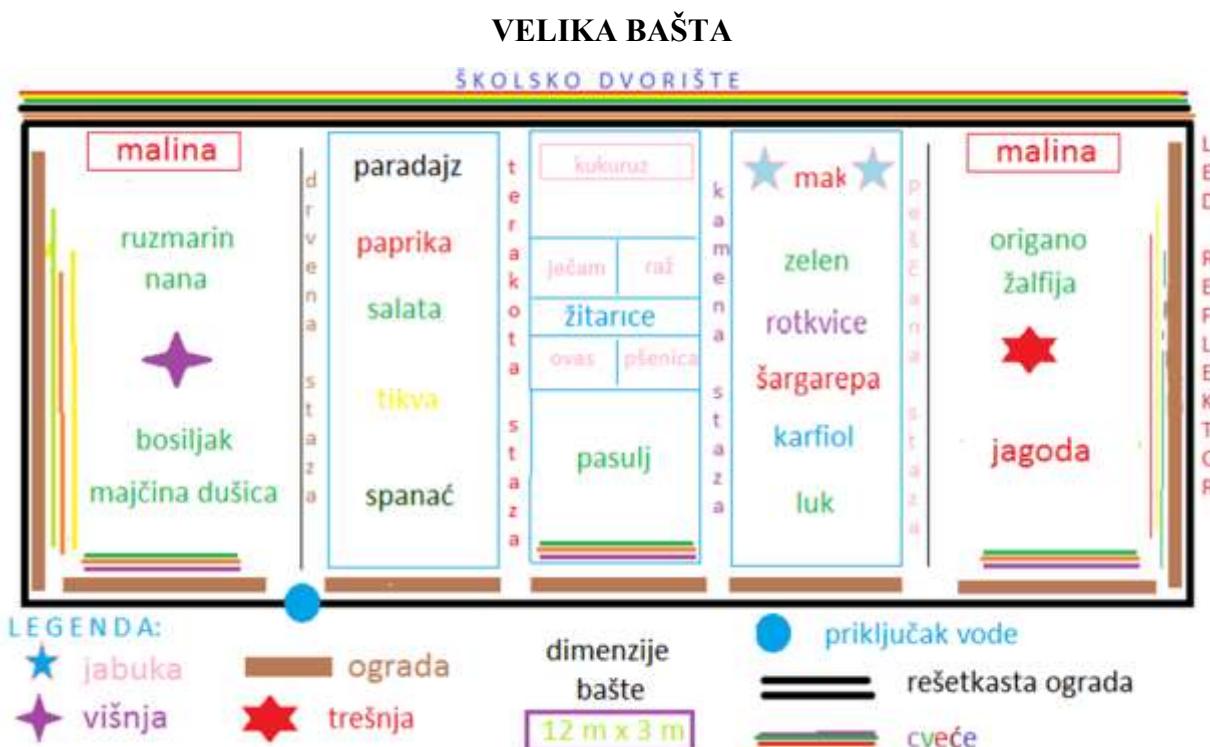
Razgovor sa decom o promenama u prirodi u proleće, a posebno o prolećnim promenama na biljnom svetu koje su deci veoma bliske, jer i oni sami rastu i razvijaju se. Upoznavanje dece sa vesnicima proleća (visibaba, ljubičica, maslačak) izniklim u školskoj bašti. Uočavanje da je neko voće procvetalo (trešnja, jabuka, višnja). Razgovor o tome šta je sve biljkama potrebno da bi rasle i razvijale se (voda, vazduh, zemljište, sunčeva svetlost i toplota) i uočavanje veze između žive i nežive prirode. Razgovor o značaju biljaka za život ljudi (daju nam hranu i kiseonik neophodan za disanje). Nakon toga, sledi rad u bašti – sadnja biljaka uz pomoć studenata. Deca se dele u tri grupe. Prva grupa dece dobija lopaticu kojom treba da iskopa rupu u zemlji. Druga grupa dece dobija po jednu biljku iz unapred pripremljenog rasada, stavlja koren u rupu i zatrپava ga. Treća grupa dobija kantice sa vodom kojim zaliva posadene biljke. Po obavljenom poslu, zajednički dolazimo do zaključka da smo učinili nešto dobro za prirodu i koliko je važno da svaki čovek na ovoj planeti zasadi bar jednu biljku.

Radionica: ***Upoznajemo biljke***

mesec: jun

Sa decom voditi razgovor o izgledu baštne u leto (sve je olistalo i zeleno). Biljke su veoma aktivne i proizvode hranu za sebe, životinje i čoveka (objasniti deci proces fotosinteze primereno uzrastu). Neke biljke cvetaju, a neke već donose prve plodove (jagode, maline, trešnje), koje deca mogu da beru i degustiraju. Deca vade iz zemlje šargarepe i rotkvice (koren biljke). Objasniti na ovom primeru deci da se, pored plodova, u ishrani čoveka koristi i koren, ali i stablo (krompir, luk), list (kupus, zelena salata), cvet (karfiol, brokoli) i seme (pasulj, grašak). Na ovaj način deca ujedno ponavljaju glavne delove biljke. Nakon toga, upoznaju se sa lekovitim i začinskim biljem i njihovom namenom. Leto je period žetve i prilika da se deca upoznaju i sa žitaricama. Primerke klasa žita iz školske baštne deca mogu da presuju i prilože u botaničku zbirku u vrtiću (u vrtiću se može dalje razraditi tema „Od žita do hleba“). U završnom delu radionice sa decom se vrši poređenje i klasifikovanje biljaka. Poređenje se vrši po veličini, obliku, boji, mirisu, dok se klasifikovanje vrši na osnovu nekih jasno uočljivih karakteristika ili osobina koje biljke srstavaju u određenu grupaciju (biljke koje koristimo u ishrani–biljke koje ne koristimo u ishrani, povrće–voće, drvenaste biljke–zeljaste biljke, jednogodišnje biljke–višegodišnje biljke, lekovite biljke–medonosne biljke i dr.). Klasifikovanje biljaka može biti zadato i spontano (deca su samostalna u grupisanju).

Prilog 2. Prikaz školske bašte

2. FINANSIJSKI PLAN PROJEKTA

Spisak potrebne opreme i materijala

R. BR.	NAZIV	NAMENA	KOM.	JED. CENA (RSD)	UKUPNO (RSD)
1.	Seme – cveće (kesica)		6	60	240
2.	Seme – povrće (kesica)		12	60	720
3.	Sadnica – tuja, oblikovana		1	3500	3500
4.	Nana, žalfija, origano, majčina dušica, bosiljak ruzmarin		6	150	900
5.	Seme žitarica (više vrsta)		4		donacija
6.	Lukovice cveća koje se sadi u jesen (visibabe ljubičice..) i proleće (dalije, kane)		5	200	1000
7.	Rasad jagode, maline		6, 10	100, 100	600+1000=1600
8.	Sadnice voća (jabuke,višnja, trešnja)		4	330	1320
9.	Domaće seme paradajza				donacija
10.	Tablice za natpis, srednja i mala		50, 50	15, 10	750+500=1250
11.	Humus, 300 l		2	2900	5800
12.	Ašov		2	845	1690
13.	Lopata		1	850	850
14.	Grabulje		1	620	620
15.	Motika		1	800	800
16.	Kukuruz, seme		-	-	donacija roditelja
17.	Makaze, kratko sečivo		1	700	700
18.	Makaze, dugo sečivo		1	865	865
19.	Motikica, duga drška	dečja	2	500	1000
20.	Motikica, kratka drška	dečja	3	425	1275
21.	Komplet baštenski alat	dečji	3	560	1680
22.	Rukavice		5	100	500
23.	Plastična kanta 25 l		1	245	245
24.	Kantica za zalivanje 8,5 l		1	280	280
25.	Kantica za zalivanje 7 l		1	220	220
26.	Kantica za zalivanje 2 l	dečja	2	140	280
27.	Bure za vodu 110–150 l		1	2000	2000
28.	Prskalica 1 l		3	130	390
29.	Crevo za vodu, $\frac{3}{4}$ cola		15 m	120	1800
30.	Spojka i pištolj za zalivanje		1	650	650
31.	Kanap – kudelja		2	350	700
32.	Kontejner za rasad 5 × 4		10	105	1050

33.	Kontejner za rasad 13 × 8		6	110	660
34.	Saksija za presađivanje 0,3		100	9	900
35.	Saksija za presađivanje 0,2		200	6	1200
36.	Plastična gajba 51 × 43 × 14		5	650	3250
37.	Saksija 50 × 20 × 15		20	180	3600
38.	Nosač saksije – metalni		20	160	3200
39.	Pritka, 1,8 m		10	200	2000
40.	Potpore za cveće i paradajz		2	530	1060
41.	Bambus štap, 1,5 m		10	75	750
42.	Folija za jagode, širina 1m		10	50	500
43.	Stub, drveni, okrugli 6 x 60 cm		8	159	1272
44.	Kočić, cevast – 2 m		6	180	1080
45.	Termometar, (-40 do +60)°C		1	356	356
46.	Kišomer, sa osloncem		1	575	575
47.	Čizme, poluduboke		2	920	1840
48.	Kan, prihrana, 5 kg		1	360	360
49.	Slavol, organska prihrana		5	350	1750
50.	Vuksal, mineralna prihrana		3	430	1290
51.	Sredstvo protiv plamenjače		1	350	350
52.	Insekticid		1		400
53.	Najlon (kg)		5	233	1165
54.	Zaštitna mreža, 30%, (m ²)		45	35	1575
55.	Drvena letva, 12 × 2 m		12	100	1200
56.	Seme maka		1	200	200
57.	Seme ukrasne tikve		1	50	50
58.	Sadilica		1	1000	1000
59.	Jelka u saksiji, do 1,4 m visine		1	3000	3000
60.	Komplet 4 baštenske solarne LED lampe	za malu baštu	1	1100	1100
				Σ	69608

3. AKTIVNOSTI NA PRIPREMI ZA REALIZACIJU PROJEKTA

Jun–avgust 2021. godine

- **Aktivnost:** Sečenje metalne ograde sa jedne strane velike bašte, kako bi traktor sa mašinama za vađenje panjeva imao pristup.
Datum: 16. 06. 2021.
- **Aktivnost:** Vađenje tri panja sibirskog bresta sa prostora velike bašte (Slike 1 i 2).
Datum: 21. 06. 2021.

Slika 1.

Slika 2.

- **Aktivnost:** Sprovodenje priključka za vodu do velike bašte, kako bi se omogućilo zalivanje (Slika 3).
Datum: 06–07. 08. 2021.

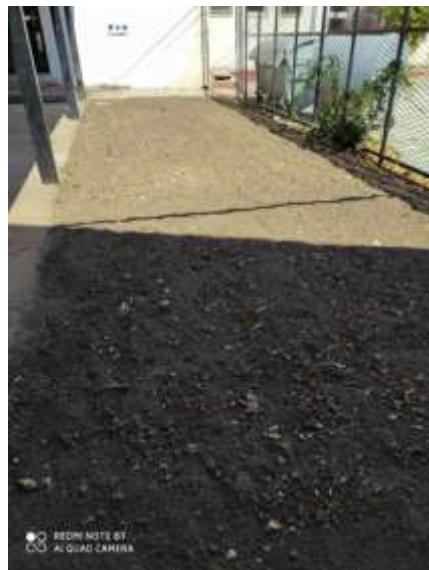

Slika 3.

- **Aktivnost:** Priprema zemljišta školske bašte – freziranje (Slike 4 i 5).
Datum: 09. 08. 2021.

Slika 4.

Slika 5.

- **Aktivnost:** Sastanak Komisije zadužene za projekat (Prisustvovali članovi Komisije dr Danijela Radlović Čubrilo, prof., dr Angela Mesaroš Živkov, prof. i dr Srbislava Pavlov, prof. Pored članova Komisije, sastanku je prisustvovao i dr Milorad Stepanov, prof. i student Nikola Halai).
Formiranje studentskog Eko-tima (Slika 6).
Datum: 31. 08. 2021.

Slika 6.

NAPOMENA: Materijal, opremu i ljudske resurse za realizaciju pripremnih aktivnosti obezbedila je VŠSSOV u Kikindi.

4. AKTIVNOSTI NA REALIZACIJI PROJEKTA

Septembar 2021. godine

- **Aktivnost:** Farbanje čvrste rešetkaste ograde velike bašte (Slike 7–9).
Datum: 07–09. 09. 2021.

Slika 7.

Slika 8.

Slika 9.

- **Aktivnost:** Zavarivanje čvrste rešetkaste ograde.

Varenje ograde izvršeno je u saradnji sa Tehničkom školom Kikinda, od strane đaka 3. godine obrazovnog profila Zavarivač (Slike 10 i 11).

Datum: 10. 09. 2021.

Slika 10.

Slika 11.

- **Aktivnost:** Priprema zemljišta velike bašte – prihrana organskim i veštačkim (NPK) đubrивом (Slike 12–15).

Datum: 12. 09. 2021.

Slika 12.

Slika 13.

Slika 14.

Slika 15.

- **Aktivnost:** Priprema zemljišta velike bašte – freziranje (Slika 16).

Datum: 13. 09. 2021.

Slika 16.

- **Aktivnost:** Implementacija projekta školske bašte u nastavne planove predmeta za šk. 2021/22. godinu. Predsednik Komisije, dr Danijela Radlović Čubrilo, prof., nastavnicima Škole poslala je mejl sa obaveštenjem da je projekat započeo sa realizacijom, te da za sledeću školsku godinu uvrste školsku baštu u nastavne planove predmeta koje predaju, jer je planirano da se ona koristi u nastavi kao očigledno vaspitno-obrazovno sredstvo i učionica na otvorenom. Ovo se prevashodno odnosi na nastavne planove iz metodičke grupe predmeta (upoznavanje okoline, razvoj govora, likovno vaspitanje, muzičko vaspitanje, fizičko i zdravstveno vaspitanje, razvoj početnih matematičkih pojmoveva) i inkluzivno vaspitanje i obrazovanje, ali i za sve ostale nastavne predmete.

Datum: 16. 09. 2021.

- **Aktivnost:** Priprema zemljišta male bašte – vađenje betonskih saksija, čupanje korova i prekopavanje (Slika 17).

Datum: 29. 09. 2021.

Slika 17.

- **Aktivnost:** Formiranje staza (kamen i cigla) i odgovarajućih leja u velikoj bašti (Slike 18–20).

Datum: 29. 09. 2021.

Slika 18.

Slika 19.

Slika 20.

Oktobar 2021. godine

- **Aktivnost:** Lakiranje drvenih delova za ogradu velike bašte (Slike 21 i 22).
Datum: 02. 10. 2021.

Slika 21.

Slika 22.

- **Aktivnost:** Formiranje staza (pesak i drvo) i odgovarajućih leja u velikoj bašti (Slike 23–27).
Datum: 04. 10. 2021.

Slika 23.

Slika 24.

Slika 25.

Slika 26.

Slika 27.

- **Aktivnost:** Izrada i postavljanje jednog dela drvene ograde velike baštne (Slike 28 i 29).
Datum: 04. 10. 2021.

Slika 28.

Slika 29.

- **Aktivnost:** Sadnja zimskog kelja, kupusa i sadnica stubastih krušaka u veliku baštu (Slike 30 i 31).
Datum: 04. 10. 2021.

Slika 30.

Slika 31.

- **Aktivnost:** Sadnja hrizantema (zimskih ruža) i vresa u malu baštu (Slike 32–35).
Datum: 04. 10. 2021.

Slika 32.

Slika 33.

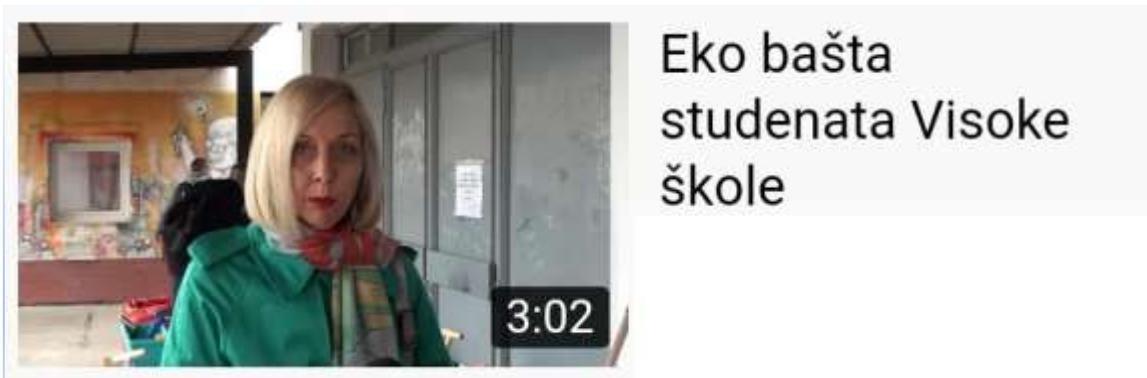
Slika 34.

Slika 35.

- **Aktivnost:** Promocija projekta školske bašte od strane predsednika Komisije, dr Danijele Radlović Čubrilo, prof. – prilog TV Kikinda (Slike 36–39).
Datum: 07. 10. 2021.

Link: <https://youtu.be/4bYZ9fAYvkg>

Slika 36.

Slika 37.

Slika 38.

Slika 39.

- **Aktivnost:** Promocija projekta školske bašte od strane predsednika Komisije, dr Danijele Radlović Čubrilo, prof. – tekst u *Novim kikindskim novinama* (Slika 40).
- **Datum:** 07. 10. 2021.

АЈИ **triglav** **НОВЕ КИКИНДСКЕ НОВИНЕ** 9

ОБОГАЋЕНО ДВОРИШТЕ ВШССОВ

У ШКОЛИ НИКЛА БАШТА

Ствари су и нефотије висове длане струјавање студија за издаваштво и публикација! септембра пројекат „на крилима масти до едукационе баštice“ Смогодарићемо да се у дворишту школе обогаћује вишеструко. Иако је пројекат уређиваој згради, доктор Данијел Радловић Чубрило, професор математичке наставе, који је иницијатор и организатор, истакне да грађевински финансијери фондација за заштиту природе и културе „Лукс“

Пројекат се развијају на две парцеле земљишта у школском дворишту едином уழичном училишту и амбијенту башти. Мале баште предвиђене су за садњу цвета и зимзеленог дрвећа, а велика за садњу пољопривредних култура, воћа, поврћа и жутарница – посасила је докторка Радловић Чубрило.

Све активности обављене су у складу са студијима и радниницама са студијима. Такође је начињено да се школској башти организују и раднинице са двором предшколског узраста и младицама из смештава у разреду и издаваштвом, чиме би се предубедило сарадњу са ОУ „Драголюб Јованчић“ и Центром за пружање услуга споредног занатства „Казас“ и Дечјим радионицама Чачка.

„Наши сарадници школе, хата је учитељица средње техничке школе, на почетку и касније да се нареши и сарадници са ССШ „Миладин Црнанчић“.

Пројекат траја годину дана, а у височини школе је објект обновљен вредношћу од 70.000 динара. Средставе су поклоније куповине играчима и садницима башта, док је формирање и одржавање баште волонтерско-класног карактера.“ А. Ђ.

Slika 40.

- **Aktivnost:** Promocija projekta školske bašte od strane predsednika Komisije, dr Danijele Radlović Čubrilo, prof. u odeljenjima obrazovnog profila Tehničar za zaštitu životne sredine SSŠ „Miloš Crnjanski“, sa kojom VŠSSOV u Kikindi deli prostor školske zgrade (Slika 41).

Datum: 08. 10. 2021.

Slika 41.

- **Aktivnost:** Sadnja ukrasne trave (kineski šaš), donacije nastavnika škole dr Srbislave Palov, prof. (Slike 42 i 43).

Datum: 08. 10. 2021.

Slika 42.

Slika 43.

- **Aktivnost:** Učešće članova studentskog Eko-tima Škole u Zelenom kvizu *Pokaži svetu kako čuvaš planetu* (Slika 44).
- Datum:** 13. 10. 2021.

Slika 44.

- **Aktivnost:** Sadnja žitarica – pšenica i tritikal (donacija porodice Radojčin iz Novog Miloševa) u veliku baštu (Slike 45–47).
- Datum:** 15. 10. 2021.

Slika 45.

Slika 46.

Slika 47.

- **Aktivnost:** Sadnja lavande i ruzmarina u veliku baštu (Slike 48 i 49).
Datum: 15. 10. 2021.

Slika 48.

Slika 49.

- **Aktivnost:** Obeležavanje biljaka u velikoj i maloj bašti tablicama sa nazivima biljaka (Slike 50 i 51).
Datum: 15. 10. 2021.

Slika 50.

Slika 51.

- **Aktivnost:** Sastanak Komisije zadužene za projekat (prisustvovali dr Danijela Radlović Čubrilo, prof. i dr Srbislava Pavlov, prof.).
Datum: 15. 10. 2021.
- Iznikle žitarice – pšenica i tritikal, koje su posađene 15. 10. 2021. u veliku baštu (Slike 52 i 53).
Datum: 27. 10. 2021.

Slika 52.

Slika 53.

- **Aktivnost:** Farbanje delova metalne rešetkaste ograde gde su varene cevi (Slika 54).
Datum: 27. 10. 2021.

Slika 54.

- **Aktivnost:** Farbanje i lakiranje drvenih letvi za ogradu velike bašte (Slika 55).
Datum: 27. 10. 2021.

Slika 55.

- **Aktivnost:** Sadnja belog i crnog luka (donacija Cvećare „Bočarska bašta“), kao i bele (zimske) rotkve u veliku baštu i njihovo obeležavanje tablicama sa odgovarajućim natpisima (Slike 56–61).

Datum: 27. 10. 2021.

Slika 56.

Slika 57.

Slika 58.

Slika 59.

Slika 60.

Slika 61.

- **Aktivnost:** Izrada dela ograde sa prednje strane velike bašte (Slike 62–64).
Datum: 28. 10. 2021.

Slika 62.

Slika 63.

Slika 64.

- **Aktivnost:** Obeležavanje prostora školske bašte tablom sa nazivom projekta (Slike 65–67).
Datum: 28.10.2021.

Slika 65.

Slika 66.

Slika 67.

Novembar 2021. godine

- **Aktivnost:** Podela zahvalnica donatorima materijala za školsku baštu – preduzećima Legoblok (mlevena terakota), Vojput (sitan kamen), Palet Pak (drvene oblice i letve) i Tehničkoj školi Kikinda na pomoći u izvođenju radova na formirajući bašte (Slike 68–71).

Datum: 01. 11. 2021.

Slika 68.

Slika 69.

Slika 70.

Slika 71.

- **Aktivnost:** Metodičke aktivnosti iz upoznavanja okoline na teme *Jesen nam je stigla i Ptice selice i stanařice* realizovane od strane studenata 3. godine smera Strukovni vaspitač dece predškolskog uzrasta, u školskoj bašti. Predmetni nastavnik je dr Danijela Radlović Čubrilo, prof. (72–77).
- **Datum:** 03. 11. 2021.

Slika 72.

Slika 73.

Slika 74.

Slika 75.

Slika 76.

Slika 77.

- **Aktivnost:** Čišćenje lišća u bašti (Slike 78–81).

Datum: 03. 11. 2021.

Slika 78.

Slika 79.

Slika 80.

Slika 81.

- **Aktivnost:** Sadnja začinske bilje – padajući ruzmarin, majčina dušica, pelin, origano, smilje i nana u betonske saksije (Slike 82 i 83).

Datum: 05. 11. 2021.

Slika 82.

Slika 83.

- **Aktivnost:** Postavljanje betonskih saksija sa začinskim biljem u veliku baštu i označavanje biljaka tablicama sa odgovarajućim nazivima (Slike 84–88).

Datum: 08. 11. 2021.

Slika 84.

Slika 85.

Slika 86.

Slika 87.

Slika 88.

- **Aktivnost:** Sadnja i obeležavanje zimzelenog drveta – bora u malu baštu (89 i 90).
Datum: 09. 11. 2021.

Slika 89.

Slika 90.

- **Aktivnost:** Uređenje prostora oko česme u velikoj bašti (Slike 91 i 92).
Datum: 09. 11. 2021.

Slika 91.

Slika 92.

- **Aktivnost:** Sadnja i obeležavanje hrizanteme (danacija nastavnika Škole, dr Dragane Malešević, prof.) u veliku baštu (Slike 93–96).

Datum: 10. 11. 2021.

Slika 93.

Slika 94.

Slika 95.

Slika 96.

- **Aktivnost:** Čišćenje lišća u bašti, prekopavanje male baše i „krpljenje“ betona oko nje (Slike 97–100).

Datum: 27. 11. 2021.

Slika 97.

Slika 98.

Slika 99.

Slika 100.

- **Aktivnost:** Postavljanje kućice za ptice – donacija Udruženja za zaštitu velike droplje iz Mokrina i hranilice za ptice koju su pravili studenti 3. godine u okviru aktivnosti *Ptice selice i stanarice*, realizovane u škoskoj bašti 03. 11. 2021. (Slike 101–103).

Datum: 29. 11. 2021.

Slika 101.

Slika 102.

Slika 103.

- **Aktivnost:** Radionica „Novogodišnja jelka“ (I deo) sa decom iz vrtića „Miki“ PU „Dragoljub Uđicki“ u Kikindi. Deca sade drvo – jelku, ponavljamo delove biljke i vršimo komparaciju između zimzelenog drveta (jelka) i listopadnog drveta (sadnice jabuke). Jelka je posaćena u dvorište vrtića, a prenešena je u školsku baštu, gde će na proleće biti presaćena. Realizatori radionice su dr Danijela Radlović Čubrilo, prof. i vaspitači Jasna Radosavčev i Klara Katić (Slike 104–111).

Datum: 30. 11. 2021.

Slika 104.

Slika 105.

Slika 106.

Slika 107.

Slika 108.

Slika 109.

Slika 110.

Slika 111.

Decembar 2021. godine

- **Aktivnost:** Radionica „Meteoroška stanica“ sa studentima 3. godine smera Strukovni vaspitač dece predškolskog uzrasta, u okviru vežbi iz predmeta Metodičke aktivnosti iz upoznavanja okoline. Studenti su sami izradivali meteorološke instrumente – barometar, kišomer, snegomer i vetrokaz, koje su sa kupovnim instrumentima (termometar i kišomer) postavili u školsku baštu. Mesto u bašti predviđeno za meteorološku stanicu obeleženo je odgovarajućom tablom. Realizator radionice je predmetni nastavnik dr Danijela Radlović Čubrilo, prof. (Slike 112–126).

Datum: 01. 12. 2021.

Slika 112.

Slika 113.

Slika 114.

Slika 115.

Slika 116.

Slika 117.

Slika 118.

Slika 119.

Slika 120.

Slika 121.

Slika 122.

Slika 123.

Slika 124.

Slika 125.

Slika 126.

- **Aktivnost:** Sadnja i obeležavanje dve sadnice stubastih jabuka u školsku baštu sa studentima 3. godine smera Strukovni vaspitač dece predškolskog uzrasta, u okviru vežbi iz predmeta Metodičke aktivnosti iz upoznavanja okoline. Predmetni nastavnik je dr Danijela Radlović Čubrilo, prof. (Slike 128–130).

Datum: 01. 12. 2021.

Slika 127.

Slika 128.

Slika 129.

Slika 130.

Slika 131.

Slika 132.

Slika 133.

Slika 134.

- **Aktivnost:** Lakiranje drvenih oblica za završni deo ograde velike bašte (Slike 135 i 136).
Datum: 01. 12. 2021.

Slika 135.

Slika 136.

- **Aktivnost:** Radionica sa studentima 2. godine na temu *Globalno društvo i ekološki pokreti* iz predmeta Sociologija, realizovana iz dva dela u školskoj bašti. Realizator radionice je predmetni nastavnik dr Ivana Petković, predavač (Slika 137).

Datum: 24. 11. 2021. i 04. 12. 2021.

Slika 137.

- **Aktivnost:** Radionica sa studentima 3. godine smera Strukovni vaspitač za tradicionalne igre iz predmeta Antropologija folklora na temu *Sezonski zemljoradnički obredi prelaza*, realizovana je iz dva dela u školskoj bašti. Studenti su zajedno sa predavačem, obučeni u narodne nošnje, igrali i pevali *dodolske pesme*. Realizator radionice je predmetni nastavnik dr Ivana Petković, predavač (Slike 138–141).

Datum: 04. 12. 2021. i 08. 12. 2021.

Slika 138.

Slika 139.

Slika 140.

Slika 141.

- **Aktivnost:** Obeležavanje *Kutka za ptice* u školskoj bašti tablom (Slike 142–144).
Datum: 14. 12. 2021.

Slika 142.

Slika 143.

Slika 144.

- **Aktivnost:** Čišćenje lišća i prekopavanje delova velike bašte (Slike 145–147).
Datum: 15. 12. 2021.

Slika 145.

Slika 146.

Slika 147.

- **Aktivnost:** Radionica „Novogodišnja jelka“ (II deo). Deca iz vrtića „Miki“ PU „Dragoljub Udicki“ u Kikindi, koja su sadila jelku u okviru prvog dela radionice, sa studentima 3. godine smera Strukovni vaspitač dece predškolskog uzrasta, pravila su ukrase od materijala za reciklažu (plastične flaše, novinska hartija, karton, čepovi, slamčice...), koje su potom okačili na jelku u školskoj bašti. Realizatori radionice su dr Danijela Radlović Čubrilo, prof., dr Angela Mesaroš Živkov, prof. i vaspitači Jasna Radosavčev i Klara Katić (Slike 148–154).

Datum: 16. 12. 2021.

Slika 148.

Slika 149.

Slika 150.

Slika 151.

Slika 152.

Slika 153.

Slika 154.

Aktivnost: Promocija projekta školske bašte – prilog RTV Vojvodina o ekološko-novogodišnjoj radionici „Novogodišnja jelka“ u školskoj bašti (Slika 155).

Datum: 17. 12. 2021.

Slika 155.

Link: https://youtu.be/2Y_iV8BeueM

Januar 2022. godine

- Školska bašta pod snegom (Slike 156–158).
Datum: 12. 01. 2022.

Slika 156.

Slika 157.

Slika 158.

Februar 2022. godine

- **Aktivnost:** Čišćenje baštice tokom februara meseca (Slika 159).

Slika 159.

Mart 2022. godine

- **Aktivnost:** Upoznavanje studenata 2. godine smera Strukovni vaspitač dece predškolskog uzrasta sa projektom školske baštice u okviru predmeta Metodika upoznavanja okoline od strane predmetnog nastavnika dr Nataše Milošević Adamović, predavača (Slike 160–162).
Datum: 18. 03. 2022.

Slika 160.

Slika 161.

Slika 162.

- **Aktivnost:** Presađivanje jelke u veliku baštu (Slike 163–166).

Datum: 22. 03. 2022.

Slika 163.

Slika 164.

Slika 165.

Slika 166.

- **Aktivnost:** Prekopavanje male i dela velike baštice (Slike 167 i 168).

Datum: 22. 03. 2022.

Slika 167.

Slika 168.

- **Aktivnost:** Zalivanje baštice (Slike 169 i 170).
- Datum:** 22. 03. 2022.

Slika 169.

Slika 170.

- **Aktivnost:** Radionica „Pravimo rasad“ realizovana u školskoj bašti sa studentima 1. godine master studija u okviru predmeta Aktivnosti predškolskog deteta u prirodnoj i društvenoj sredini. Na teorijskoj nastavi obrađivana je tema *Zemljište*, dok su na časovima vežbi studenti radili praktične aktivnosti – pravili rasad povrća (paprika, paradajz, rotkvice, zelena salata) i cveća (dan i noć, kadifa). Rasad je postavljen na prozorske daske u metodičkom kabinetu Škole. Realizator radionice je predmetni nastavnik dr Danijela Radlović Čubrilo, prof. (Slike 171–180).

Datum: 26. 03. 2022.

Slika 171.

Slika 172.

Slika 173.

Slika 174.

Slika 175.

Slika 176.

Slika 177.

Slika 178.

Slika 179.

Slika 180.

Slika 181.

Slika 182.

April 2022. godine

- **Aktivnost:** Zalivanje rasada tokom aprila meseca (Slike 183–185).

Slika 183.

Slika 184.

Slika 185.

- **Aktivnost:** Velika prolećna akcija – prekopavanje i plevljenje baštice (Slike 186–189).
Datum: 08. 04. 2022.

Slika 186.

Slika 187.

Slika 188.

Slika 189.

- Procvetale i olistale biljke koje su posadene u veliku baštu na jesen (Slike 190–193).

Slika 190.

Slika 191.

Slika 192.

Slika 193.

- **Aktivnost:** Poseta dve vaspitne grupe dece iz vrtića „Miki“ PU „Dragoljub Uđicki“ Kikinda (vaspitači Jasna Radosavčev, Klara Katić, Slađana Bartolić i Danijela Kovačev) i njihovo upoznavanje sa alatom i radovima u školskoj bašti od strane studenata 2. godine smera Strukovni vaspitač dece predškolskog uzrasta, u okviru predmeta Metodika upoznavanja okoline. Predmetni nastavnik je dr Nataša Milošević Adamović, predavač (Slike 194–199).
- **Datum:** 14. 04. 2022.

Slika 194.

Slika 195.

Slika 196.

Slika 197.

Slika 198.

Slika 199.

- Donacija Naučnog kluba iz Kikinde školskoj bašti – *Hotel za insekte* (Slike 200–202).
Datum: 14. 04. 2022.

Slika 200.

Slika 201.

Slika 202.

- **Aktivnost:** Sadnja cveća (muškatle i petunije), čišćenje i zalivanje bašte u okviru vežbi iz predmeta Metodika upoznavanja okoline sa studentima 2. godine smera Strukovni vaspitač dece predškolskog uzrasta. Prethodno su, u okviru teorijskog dela nastave, studenti Ognjen Lukić, Slavica Mikalački i Jelena Stojiljković, održali ogledni čas na temu *Zemljište*. Predmetni nastavnik je dr Nataša Milošević Adamović, predavač (Slike 203–210).
- Datum:** 15. 04. 2022.

Slika 203.

Slika 204.

Slika 205.

Slika 206.

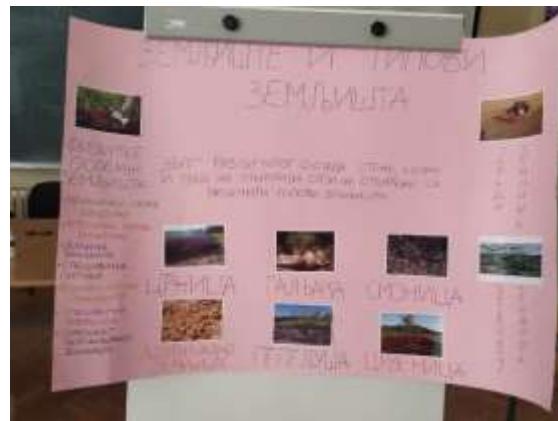
Slika 207.

Slika 208.

Slika 209.

Slika 210.

- **Aktivnost:** Sadnja lekovitog bilja (nana, matičnjak, aloja vera) u veliku baštu od strane zaposlenih studenata 2. godine smera Strukovni vaspitač dece predškolskog uzrasta, u okviru nastave iz predmeta Metodika upoznavanja okoline. Predmetni nastavnik je dr Nataša Milošević Adamović, predavač (Slike 211–213).

Datum: 16. 04. 2022.

Slika 211.

Slika 212.

Slika 213.

Maj 2022. godine

- **Aktivnost:** Čišćenje i prekopavanje delova velike bašte. Sadnja biljaka: beli pasulj i kukuruz kokičar (donacija Cvećare „Bočarska bašta“), vinova loza (donacija Branka Grbanušića, profesora SSŠ „Miloš Cranjanski“ sa kojom Škola deli prostor), divlja kupina, bestrna kupina, divlja ribizla, jagoda, matičnjak, nana i ljubičica (donacija dr Milorada Stepanova, profesora Škole). Zalivanje bašte (Slike 214–228).

Datum: 04. 05. 2022.

Slika 214.

Slika 215.

Slika 216.

Slika 217.

Slika 218.

Slika 219.

Slika 220.

Slika 221.

Slika 222.

Slika 224.

Slika 225.

Slika 226.

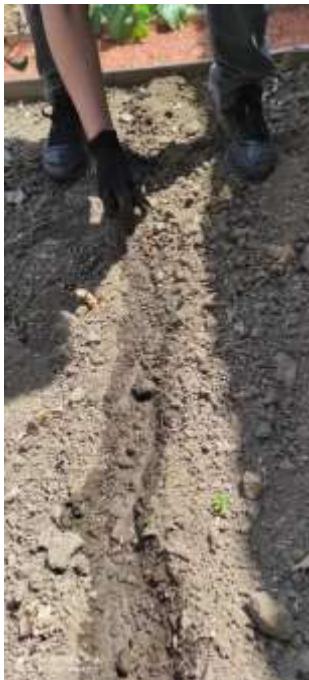
Slika 227.

Slika 228.

- **Aktivnost:** Sadnja biljaka: šareni pasulj (donacija učenika Tehničke škole, Luke Hrkalovića), industrijska soja, malina, crvena ribizla, i cvetna pokrivalica (donacija dr Milorada Stepanova, profesora Škole). Zalivanje baštice (Slike 229–235).

Datum: 09. 05. 2022.

Slika 229.

Slika 230.

Slika 231.

Slika 232.

Slika 233.

Slika 234.

Slika 235.

- **Aktivnost:** Ukršavanje bašte petunijama posađenim u kamenu saksiju (Slike 236 i 237).
Datum: 09. 05. 2022.

Slika 236.

Slika 237.

- **Aktivnost:** Sadnja ukrasnog batata i jadranske lepotice u dve žardinjere koje su okačene na ograhu velike bašte. Sadnja cveća u malu baštu (afričke margarete, kadifica, noćurak, dan i noć). Čišćenje i zalivanje bašte. U aktivnostima su učestvovali studenti 2. godine smera Strukovni vaspitač dece predškolskog uzrasta u organizaciji dr Srbislave Pavlov, prof. (Slike 238–243).
- **Datum:** 10. 05. 2022.

Slika 238.

Slika 239.

Slika 240.

Slika 241.

Slika 242.

Slika 243.

- Iznikli beli i šareni pasulj i kukuruz kokičar posađeni 04. 05. i 09. 05. 2022. (Slike 244 i 245).

Datum: 19. 05. 2022.

Slika 244.

Slika 245.

- **Aktivnost:** „Ekološka radionica“ u školskoj bašti u okviru vežbi iz predmeta Specijalna pedagogija, realizovana od strane studenata 2. godine smera Strukovni vaspitač dece predškolskog uzrasta sa korisnicima Centra za pružanje usluga socijalne zaštite grada Kikinde „Naša kuća“. Izrađeni su tradicionalni muzički instrumenti reciklažom, cvetovi od kutija za jaja, kao i kutija za akciju „Čep za hendikep“ u koju su ubačeni prvi čepovi. Druženje sa korisnicima i aktivni rad prošao je u lepoj atmosferi, uz muziku i pesmu. Organizator radionice je dr Srbislava Pavlov, prof. (Slike 246–249).

Datum: 19. 05. 2022.

Slika 246.

Slika 247.

Slika 248.

Slika 249.

- **Aktivnost:** Sadnja začinskih biljaka, poklona naših gostiju – Centra za pružanje usluga socijalne zaštite grada Kikinde „Naša kuća“ u veliku baštu i sadnja vinki u žardinjere (Slike 250–253).

Datum: 19. 05. 2022.

Slika 250.

Slika 251.

Slika 252.

Slika 253.

- **Aktivnost:** Sadnja četiri vrste paradajza u veliku baštu (crveni, žuti, pink i čeri paradajz). Čišćenje i zalivanje baštice (Slike 254–260).

Datum: 23. 05. 2022.

Slika 254.

Slika 255.

Slika 256.

Slika 257.

Slika 258.

Slika 259.

Slika 260.

Jun 2022. godine

- **Aktivnost:** Čišćenje, prekopavanje i zalivanje male i velike baštice (Slike 261–267).
Datum: 08. 06. 2022.

Slika 261.

Slika 262.

Slika 263.

Slika 264.

Slika 265.

Slika 266.

Slika 267.

- **Aktivnost:** Pravljenje klupe od drvenih paleta (Slika 268).
Datum: 08. 06. 2022.

Slika 268.

- **Aktivnost:** Radionica „Kišo, mati, Blagodati! Pokvasi mi cveće milo!“ realizovana u integrисаном приступу, у оквиру предмета Методика упознавања окoline и предмета Књиžевност за децу. У радоници су учествовали студенти 2. године смера Струковни васпитаč dece предшколског узраста, студенти 3. године смера Струковни васпитаč за традиционалне игре и васпитна група dece ПУ „Dragoljub Udicki“ у Кикиндима, вртића „Miki“, васпитаца Branke Vrcelj и Milane Vujsasin. Деца су имала прилику да засаде свог цвета, да га заливу и да сазнaju шта је све цвету потребно да би растао, кроз поређење природног са вештачким цветом. Након тога, студенти су извели народну додолску песму којом су призивали кишу, а потом су деца, заједно са студентима, призивала кишу казивајући стихове песме „Kiša“ Јована Јовановића Змаја. На крају радонице, деца су ставила савијене папирне цветове различитих боја у посуде са водом под чијим dejством су се они „rascvetali“, и на тај начин кроз игру и експериментисање употребили сазнанje о важности воде за биљни свет. Реализатори радонице су др Danijela Radlović Čubrilo, проф. и др Tamara Grujić, проф. (Slike 269–277).
Datum: 09. 06. 2022.

Slika 269.

Slika 270.

Slika 271.

Slika 272.

Slika 273.

Slika 274.

Slika 275.

Slika 276.

Slika 277.

- Čuvarkuća za školsku baštu – poklon dece i vaspitača iz vrtića „Miki“, PU „Dragoljub Udicki“ Kikinda

- **Aktivnost:** Postavljanje zasene za zaštitu biljaka od jakog sunca tokom letnjih meseci (Slike 278–280).
- **Datum:** 13. 06. 2022.

Slika 278.

Slika 279.

Slika 280.

Jul 2022. godine

- Paradajz, kruška, kukuruz i pasulj u školskoj bašti (Slike 281–284).
- **Datum:** 05. 07. 2022.

Slika 281.

Slika 282.

Slika 283.

Slika 284.

- **Aktivnost:** Sadnja nane u veliku baštu – donacija dr Milorada Stepanova, profesora Škole (Slike 285 i 286).

Datum: 14. 07. 2022.

Slika 285.

Slika 286.

- **Aktivnost:** Zalivanje male i velike bašte (Slike 287 i 288).
Datum: 15. 07. 2022.

Slika 287.

Slika 288.

- Plodovi u školskoj bašti – paradajz, pasulj, kruška i kukuruz (Slike 289–292).
Datum: 28. 07. 2022.

Slika 289.

Slika 290.

Slika 291.

Slika 292.

Avgust 2022. godine

- **Aktivnost:** Zalivanje baštice tokom avgusta meseca (Slike 293–295).

Slika 293.

Slika 294.

Slika 295.

5. OCENA KOMISIJE

Projekat Edukativna bašta „Na krilima mašte do edukativne bašte”, čiji je nosilac Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača u Kikindi, realizovan je u periodu 01. 09. 2021. do 01. 09. 2022. na dve parcele zemljišta u školskom dvorištu (mala i velika bašta). U malu baštu posađeno je zimzeleno drvo i cveće, dok su u veliku baštu, pored cveća, posađeni voće, povrće, žitarice, začinsko i lekovito bilje. Odobrena finansijska sredstva u iznosu 69,608 dinara upotrebljena su namenski za kupovinu opreme i sadnica biljaka, uz manja odstupanja od planiranog u zavisnosti od njihove dostupnosti u rasadnicima i poljoprivrednim apotekama. Aktivnosti na formirajući i održavanju baštama bile su volonterskog karaktera i obavljali su ih studenti, uz uključivanje nastavnog i nenastavnog osoblja, po potrebi. U tu svrhu formiran je studentski Eko-tim, koji su činili studenti osnovnih i master studija Škole. Školska bašta primenjivana je u nastavi na osnovnim i master studijama kao očigledno nastavno sredstvo i učionica na otvorenom. U tu svrhu, realizovane su sledeće aktivnosti i radionice:

- Metodičke aktivnosti iz upoznavanja okoline na temu *Jesen nam je stigla i Ptice selice i stanarice*, kod predmetnog nastavnika dr Danijele Radlović Čubrilo, prof. (03. 11. 2021. god.);
- Postavljanje i obeležavanje *Kutka za ptice* u školsku baštu (kućica za ptice – donacija Udruženja za zaštitu velike droplje iz Mokrina i hranilica za ptice, koju su izradili studenti), u okviru nastave iz predmeta Metodičke aktivnosti iz upoznavanja okoline, kod predmetnog nastavnika dr Danijele Radlović Čubrilo, prof. (29. 11. 2021. i 14. 12. 2021. god.);
- Radionica „Novogodišnja jelka“ (I i II deo) sa studentima i vaspitnom grupom dece iz vrtića „Miki“ PU „Dragoljub Uđicki“ u Kikindi. Realizatori radionice su dr Danijela Radlović Čubrilo, prof., dr Angela Mesaroš Živkov, prof. i vaspitači Jasna Radosavčev i Klara Katić. (30. 11. 2021. god.);
- Radionica „Meteorološka stanica“ u okviru nastave iz predmeta Metodičke aktivnosti iz upoznavanja okoline. Realizator radionice je predmetni nastavnik dr Danijela Radlović Čubrilo, prof. (01. 12. 2021. god.);
- Radionica „Globalno društvo i ekološki pokreti“ (I i II deo) u okviru nastave iz predmeta Sociologija. Realizator radionice je predmetni nastavnik dr Ivana Petković, predavač (24. 11. 2021. i 04. 12. 2021. god.);
- Radionica „Sezonski zemljoradnički obredi prelaza“ (I i II deo) u okviru nastave iz predmeta Antropologija folklora. Realizator radionice je predmetni nastavnik dr Ivana Petković, predavač (04. 12. 2021. i 08. 12. 2021. god.);
- Radionica „Pravimo rasad“ u okviru nastave iz predmeta Aktivnosti predškolskog deteta u prirodnjoj i društvenoj sredini. Realizator radionice je predmetni nastavnik dr Danijela Radlović Čubrilo, prof. (26. 03. 2022. god.);
- Poseta dve vaspitne grupe dece iz vrtića „Miki“ PU „Dragoljub Uđicki“ Kikinda (vaspitači Jasna Radosavčev, Klara Katić, Sladjana Bartolić i Danijela Kovačev) školskoj bašti i njihovo upoznavanje sa alatom i radovima u školskoj bašti, u okviru nastave iz predmeta Metodika upoznavanja okoline. Organizatori posete su predmetni nastavnik dr Nataša Milošević Adamović, predavač i dr Angela Mesaroš Živkov, prof. (14. 04. 2022. god.);

- Ogledni čas na temu *Zemljište* održan od strane studenata Ognjena Lukića, Slavice Mikalački i Jelene Stojiljković, a potom i sadnja cveća, čišćenje i zalivanje bašte u okviru nastave iz predmeta Metodika upoznavanja okoline, kod predmetnog nastavnika dr Nataše Milošević Adamović, predavača (15. 04. 2022. god.);
- „Ekološka radionica“ u okviru nastave iz predmeta Specijalna pedagogija realizovana od strane studenata Škole sa korisnicima Centra za pružanje usluga socijalne zaštite grada Kikinde „Naša kuća“. Realizator radionice je dr Srbislava Pavlov, prof. (19. 05. 2022. god.);
- Radionica „Kišo, mati, Blagodati! Pokvasi mi cveće milo!“ realizovana u integrisanom pristupu, u okviru nastave iz predmeta Metodika upoznavanja okoline i predmeta Književnost za decu. U radionici su učestvovali studenti Škole i vaspitna grupa dece PU „Dragoljub Udicki“ u Kikindi, vrtića „Miki“, vaspitača Branke Vrcelj i Milane Vujsasin. Realizatori radionice su dr Danijela Radlović Čubrilo, prof. i dr Tamara Grujić, prof. (09. 06. 2022. god.).

Na osnovu napred navedenog, zaključujemo da je projekat u potpunosti realizovan i da su ciljevi projekta ostvareni. Školska bašta ostvarila je svoju edukativnu funkciju – studentima je omogućeno sticanje saznanja o prirodnom okruženju i njegovom značaju i formiranje ekološke svesti kroz aktivno učenje i participaciju u praktičnim životnim i radnim aktivnostima; produbljena je saradnja sa PU „Dragoljub Udicki“ u Kikindi i Centrom za pružanje usluga socijalne zaštite grada Kikinde „Naša kuća“, a prostor školskog dvorišta oplemenjen je i ulepšan.

Komisija zadužena za projekat:

dr Danijela Radlović Čubrilo, profesor – predsednik
dr Angela Mesaroš Živkov, profesor – član
dr Srbislava Pavlov, profesor – član
dr Nataša Milošević Adamović, predavač – član

6. UTISCI STUDENATA

„Od samog početka projekta školske bašte bio sam član školskog Eko-tima. Od prve ideje do momenta realizacije bili smo vođeni željom za inovacijom i stvaranjem pozitivne promene, kako ekološke, tako i pedagoške. Aktivnosti u kojima sam učestvovao najviše se vezuju za sam početak rada Eko-tima, odnosno za početno osposobljavanje prostora i formiranje bašte. Farbanje i restauriranje ograde, odlaganje otpada, ogradijanje zemljišta i početna sadnja cveća samo su neke od aktivnosti u kojima sam aktivno učestvovao. Značaj školskog Eko-tima je višestruk, zavisi od ugla posmatranja. Postojanje Eko-tima i rezultati rada značajni su za podizanje ekološke svesti, za očuvanje životne sredine, za proširivanje mogućnosti vaspitno-obrazovnog rada, lista je zaista beskonačna. Ipak, smatram da je pored svega navedenog, Škola na ovaj način pokazala da u današnjem vremenu i dalje postoji prostor i podrška za dobre ljude koji žele da svojim idejama, radom i trudom svet učine boljim mestom.“

Nikola Halai, student 1. godine master studija smera Strukovni master vaspitač

„Kao najvažniju ulogu školskog Eko-tima i uopšte projekta školske bašte, izdvajam podizanje svesti o ekologiji i očuvanju životne sredine kod studenata i profesora, koje je veoma važno u modernom dobu u kojem živimo. Projekat Edukativna bašta „Na krilima mašte do edukativne bašte“ takođe ima veliku ulogu u praktičnoj obuci studenata iz oblasti metodike upoznavanja okoline. Studenti imaju mogućnost da metodičke aktivnosti iz ove oblasti pohađaju u prirodnom okruženju, i samim tim jasnije i kvalitetnije savladaju gradivo i upoznaju metode rada. Smatram da će im ovakav vid aktivnosti pomoći za budući poziv vaspitača. Kao student smera Strukovni vaspitač za tradicionalne igre, vidim i drugačiju ulogu ovog projekta. Kako je naša tradicija vezana za seoski način života, a u okviru toga i zemljoradničke poslove, projekat nam je pružio mogućnost da projektujemo i prikažemo narodne običaje i obrede koji su vezani za baštu i prirodu uopšte u ambijentu školske bašte. Ti običaji su prizivanje kiše ili dodole, žetelački običaji, prolećni običaji vezani za buđenje prirode i setvu i drugi. U okviru predmeta Antropologija folklora kod dr Ivane Petković, predavača, u decembru 2021. godine učestvovao sam u radionicici predstavljanja dodola, namenjenom obredu prizivanja kiše. Ovaj obred smo iscenirali u ambijentu školske bašte, što nam je pomoglo da sagledamo načine improvizacije terenske situacije, a potom i da sagledamo dublje sagledavanje ovog rituala.“

Dimitrije Nikšić, student 3. godine smera Strukovni vaspitač za tradicionalne igre

„Zovem se Ognjen Lukić i student sam VŠSSOV u Kikindi. Učestvovao sam kao deo školskog Eko-tima u uređenju školske bašte i sadnji petunija i muškatli sa dr Natašom Milošević Adamović, predavačem. Takođe, učestvovao sam u radionici „Kišo, mati, Blagodati! Pokvasi mi cveće milo!“, za koju sam, u dogovoru sa profesoricama dr Danijelom Radlović Čubrilo i dr Tamarom Grujić, snimio, a potom i montirao video prilog o radionici. Smatram da školska bašta, kao i aktivnosti koje su vezane za nju, mogu da doprinesu razvoju svesti kod studenata o važnosti negovanja prirode, a studenti će stečeno znanje moći da prenesu na buduće generacije. Na taj način ćemo uspeti da sačuvamo našu planetu Zemlju, a samim tim da sačuvamo i naš život!“

Ognjen Lukić, student 2. godine smera Strukovni vaspitač dece predškolskog uzrasta

„Kao član školskog Eko-tima učestvovala sam u raznim aktivnostima koje su bile realizovane u periodu od nekoliko meseci. Sadila sam sadnice cveća, sejala cveće iz semena, okopavala i grabila baštu, čistila baštu i stazu oko nje, izrađivala klupu od drvenih paleta i mnogo drugih aktivnosti, koje su neophodne kako bi bašta bila lepo uređena, organizovana i plodonosna. Smatram da su aktivnosti bile od velikog značaja, kako zbog edukacije o agrikulturi i ekologiji, tako i zbog razvijanja duha zajedništva i negovanja kontakta čoveka sa prirodom, koji je, pogotovo kod mladih generacija, zanemaren.“

Jelena Daljev, student 2. godine smera Strukovni vaspitač dece predškolskog uzrasta

„Bila sam član školskog Eko-tima, kao i svi studenti u našoj grupi. Učestvovala sam u radionici „Globalno društvo i ekološki pokreti“ u školskoj bašti, koju je organizovala dr Ivana Petković, predavač, koja nam je predavala Sociologiju. Upoznati smo sa problemima društva u kojem živimo vezano za zaštitu životne sredine – zagađenje vazduha, vode, zemljišta i prirode uopšte. Takođe, učestvovala sam u aktivnostima u okviru predmeta Metodika upoznavanja okoline kod dr Nataše Milošević Adamović, predavača. Uređivali smo baštu (kopali, sadili, čupali korov, čistili...). U radionici sa decom iz vrtića smo ih mi, studenti, upoznavali sa alatima i radovima u bašti, a pokazali smo im i hotel za insekte – stanovnike bašte. Smatram da je važno da vaspitač prvo spozna vrednosti prirode koja nas okružuje, a potom da ta znanja prenese i na decu. Naša bašta je odmor za dušu, a za dete je boravak u prirodi najveći dar i mesto gde se ono oseća slobodno.“

Gordana Jankov, student 2. godine smera Strukovni vaspitač dece predškolskog uzrasta

LITERATURA

- Diklić, D., Bradić, D. (1980). *Upoznavanje predškolske dece sa okolinom i praktikum upoznavanja prirode*. Beograd: Privredno finansijski vodič.
- Došen Dobud, A. (2005). *Malo dijete – veliki istraživač*. Zagreb: Alinea.
- Grujić, T., Stepanov, M., Džaferović, M., Radlović Čubrilo, D. (2022). *Socijalizacija i učenje dece iz osetljivih grupa u kontekstu projektnog planiranja*. Kikinda: Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača u Kikindi.
- Mihajlović, Lj., Mihajlović, N. (2013). *Metodika upoznavanja okoline: Praktikum*. Kruševac: Sigraf.
- Mihajlović, N., Mihajlović, Lj. (2011). *Metodika upoznavanja okoline*. Pirot: Grafički studio Cicero.
- Pavlov, S., Vukobrat, A. (2021). *Osnove inkluzivnog vaspitanja i obrazovanja: Priručnik za studente osnovnih strukovnih studija za obrazovanje vaspitača*. Kikinda: Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača u Kikindi.
- Pravilnik o osnovama programa predškolskog vaspitanja i obrazovanja – „Godine uzleta“, Službeni glasnik RS, br. 88/17 i 27/18 – dr. zakon.
- Radlović Čubrilo, D. (2019). *Metodičke aktivnosti iz upoznavanja okoline: Priručnik za studente osnovnih studija visokih strukovnih studija za obrazovanje vaspitača*. Kikinda: Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača u Kikindi.
- Radlović Čubrilo, D., Ćirić Srdanović, D. (2022). Efekti primjene projektnog pristupa u vaspitno-obrazovnom radu sa djecom predškolskog uzrasta. *Vaspitanje i obrazovanje*, broj 2, 83-107.
- <https://vaspitacka.edu.rs/misija-i-ciljevi> (pristupljeno 05.12.2022.)

dr Danijela Radlović Čubrilo

dr Angela Mesaroš Živkov

dr Srbislava Pavlov

dr Nataša Milošević Adamović

Edukativna bašta „Na krilima mašte do edukativne bašt“

Dnevnik aktivnosti u projektu

KIKINDA

2022.

Izdavač

Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača u Kikindi

Svetosavska 57, 23300 Kikinda

vsssovki@vaspitacka.edu.rs

www.vaspitacka.edu.rs

Glavni i odgovorni urednik

dr Angela Mesaroš Živkov, prof.

Urednik

dr Milorad Stepanov, prof.

Recenzenti

dr Nikoleta Kukučka Stojanović, prof.

dr Dragana Malešević, prof.

Lektura i korektura

dr Tamara Grujić, prof.

Kompjuterska priprema

Davor Čubrilo, prof.

Tehničko uređenje naslovne strane

Davor Čubrilo, prof.

Fotografije na naslovnoj strani nastale su na radionicama „Kišo, mati, Blagodati! Pokvasi mi cveće milo“ i „Novogodišnja jelka“ u kojima su učestvovali studenti Visoke škole strukovnih studija za obrazovanje vaspitača u Kikindi i deca iz vrtića „Miki“, PU „Dragoljub Udicki Kikinda, vaspitača Jasne Radosavčev, Klare Katić, Branke Vrcelj i Milane Vujasin.

Na sednici Nastavno-stručnog veća Visoke škole strukovnih studija za obrazovanje vaspitača u Kikindi, održanoj 14. 12. 2022. godine, doneta je odluka (br. 505-5) da Škola bude izdavač elektronskog izdanja monografije Edukativna bašta „Na krilima mašte do edukativne baštice“.

Na osnovu Zakona o autorskim i srodnim pravima (Sluzbeni glasnik RS, br. 104/2009, 99/2011 i 119/2012), sva autorska prava su zadržana i zabranjeno je svako neovlašćeno umnožavanje, fotokopiranje ili reprodukcija ove publikacije, odnosno delova teksta.

**Monografija je nastala kao rezultat projekta
Edukativna bašta „Na krilima mašte do edukativne baštice“ koji je finansirala**

FONDACIJA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE „JASEN“

ISBN 978-86-85625-83-1

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

635

EDUKATIVNA bašta „Na krilima mašte do edukativne baštice“ [Elektronski izvor] : dnevnik aktivnosti u projektu / Danijela Radlović Čubrilo ... [et al.]. - Kikinda : Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača u Kikindi, 2022

Dostupno i na: <https://vaspitacka.edu.rs/projekti/>. - Elektronski dokument u pdf formatu obima 82 str.

ISBN 978-86-85625-83-1

1. Радловић-Чубрило, Данијела, 1974- [автор]
a) Vrtlarstvo

COBISS.SR-ID 83300873